

บทสรุปและเสนอแนะ

สิทธิของผู้ต้องหาในระหว่างสืบสวนและสอบสวนเป็นสิ่งสำคัญที่พึงนำมาพิจารณาเพราะ การสืบสวนและการสอบสวนเป็นวิธีการเบื้องต้นของกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญาเพื่อที่จะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาในฐานะที่ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดในขณะนั้น แต่เป็นเพียงผู้ถูกกล่าวหาหรือถูกสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิดเท่านั้น กลไกที่จะให้ความยุติธรรมเริ่มต้นด้วยคืออยู่ที่ตัวพนักงานสอบสวนและวิธีการสอบสวน แต่เท่าที่ปรากฏมาทั้งในอดีตและปัจจุบัน พนักงานสอบสวนบางคนยังไม่เป็นผู้ที่มีลักษณะของผู้ที่จะให้ความยุติธรรมได้โดยเที่ยงแท้จนทำให้ความรู้สึกของประชาชนส่วนมากที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสถานีตำรวจหรือพนักงานสอบสวนไม่ว่าเขาจะอยู่ในฐานะใดนั้นเกิดขึ้นในใจไม่ได้โดยเฉพาะในเรื่องความยุติธรรมและความเป็นกลาง พนักงานสอบสวนสามารถที่จะพลิกอุปคติโทษหรือทำสำนวนให้คดีที่มีโทษหนักให้เป็นเบา หรือโทษเบาให้หนักได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธไมตรีระหว่างพนักงานสอบสวนกับคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีนั้น มีข้อความหนึ่งในหนังสือรายงานประชาชาติ กล่าวถึงตำรวจโรงพักเรื่องความทุกข์ในคอกของความไม่สุจริต โดยบทความนี้กล่าวถึงความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อสถานีตำรวจ พนักงานตำรวจว่า "...ฉันเชื่อว่าโรงพักแล้วแทบทุกคนได้ยินก็ส่ายหน้า ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ แล้วยังไม่อยากจะย่างก้าวขึ้นไป เพราะนามันมันหมายถึงขบวนการของความยุ่งยากนานับประการ ไม่ว่าจะขึ้นไปในฐานะเจ้าทุกข์หรือผู้ต้องหาก็ตาม ความยุ่งยากอันเกิดจากคดีความที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วยเท่านั้นแต่มันไต่รวมถึงความยุ่งยากอันเกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย อาทิ ความล่าช้าของการทำคดี การขู่เชิญจากเจ้าพนักงานบางคนและบางครั้งก็ทำโยกโย้ให้เรื่องยุ่งยากขึ้น ซึ่งแน่นอนคนที่อยู่ในฐานะของผู้ต้องหาที่ต้องรับกรรมมากกว่าเพื่อน..." นอกจากนี้ยังมีข้อความที่ได้จากการอบรมเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของตำรวจต่อประชาชน ของกองกำกับการตำรวจนครบาลที่ ๑๐ โดย -

พ.ต.อ. สำเริง คุปตะเวทิน ที่แสดงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพนักงานตำรวจในการปฏิบัติงานว่า
 "... เท้าที่ตามมาในอคติความสัมพันธ์ร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนยังอยู่ทางไกล
 ของวางซึ่งกันกลางหลายประการ..." "... ความประพฤติกของตำรวจ เป็นที่น่ารังเกียจ
 เหยียดหยามในสายตาของประชาชน ตำรวจยังมีการแสดงอำนาจวางโตต่อประชาชน..."
 "... ไม่อำนวยความสะดวกหรือไม่เต็มใจที่จะบริการตามหน้าที่ ปฏิบัติงานอีกหลากหลายโดย
 ไร้ระเบียบข้อบังคับ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นข้ออ้างในการแก้ตัวอยู่เสมอ..."^๒ ข้อความ
 เหล่านี้อธิบายในตัวเองแล้วว่าประสิทธิภาพของตำรวจเป็นอย่างไรสมควรจะทำการอย่างไรจึงจะลด
 ลงความรู้สึกที่ไม่ดีของประชาชนที่มีต่อตำรวจ การที่จะแก้ปัญหานี้ได้ที่ดีที่สุดก็คือต้องเริ่มจาก
 ตัวพนักงานสอบสวนและวิธีปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้รอบคอบ
 ขึ้น ในที่นี้ผู้เขียนจะขอแยกพิจารณาออกเป็น ๒ กรณี คือ

- ๑. ตัวพนักงานสอบสวน
- ๒. วิธีปฏิบัติ

๑. ตัวพนักงานสอบสวน

โดยที่กฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้แล้วและ
 พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ที่จะต้องติดต่อกับประชาชนโดยเฉพาะผู้ต้องหาโดยตรง ปัญหาการใช้
 อำนาจหน้าที่โดยมิชอบจึงเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งพนักงานสอบสวนบางคนใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
 เพราะสาเหตุภายนอกคือความขัดสนความเดือดร้อนทางฐานะการเงิน บางคนทำเพราะมีจิต
 ใจชั่วร้าย หวังประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ทั้งนี้เพราะบุคคลทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนชาติใด ศาสนา
 ใด เป็นตำรวจหรือประชาชนย่อมมีทั้งคนดีและไม่ดี การแก้ที่ตัวบุคคลจึงเป็นวิธีการที่ทำใ้ยาก
 มาก แต่อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ให้ความเป็นธรรมมากขึ้นอาจ
 ทำได้ถ้าได้เปลี่ยนแปลงวิธีการบางประการดังนี้

^๒ สำเริง คุปตะเวทิน, พ.ต.อ. การอบรมเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของตำรวจต่อประชาชน
 กองกำกับการตำรวจนครบาลที่ ๑๐, โรเนียว,

๑. โดยที่พนักงานตำรวจแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายปราบปรามและฝ่ายสอบสวน พนักงานสอบสวนมักจะเป็นผู้จับกุมเองและสอบสวนเอง ดังนั้นจึงควรที่จะไต่ถามหน้าที่เสียโดยการให้อำนาจการจับกุมอยู่กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามและการสอบสวนอยู่กับพนักงานสอบสวน แต่ทั้งนี้ไม่ตัดอำนาจการจับกุมของพนักงานสอบสวน เพื่อเป็นการกระจายอำนาจและยังทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนไต่ถามเร็วขึ้น

๒. ถัดมาบางประเภท เช่นคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีอัตราโทษจำคุกสูงกว่า ๑๐ ปี หรือคดีที่ประชาชนเรียกร้องของความเป็นธรรม หรือคดีที่รักโรกรมให้พนักงานอัยการ เข้าร่วมในการสอบสวนคดีนั้นด้วย เพราะความผิดประเภทนั้นถือว่าเป็นความผิดที่มีโทษหนัก พนักงานสอบสวนอาจใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยมิชอบได้ การให้พนักงานอัยการ เข้าร่วมในการสอบสวนด้วยเท่ากับเป็นการลดอำนาจและความคุ้มครองปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไปด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาเพิ่มขึ้น

๓. ตั้งคณะกรรมการเพื่อชำระสะสางปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกรมตำรวจ เพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔. การควบคุมพนักงานสอบสวน ควรจัดให้มีคณะกรรมการพิเศษกลาง ซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับกรมตำรวจ ทำหน้าที่ควบคุมพนักงานสอบสวน สอบสวนตามคำร้องเรียนของประชาชน ขึ้นโดยตรงต่อกระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการอาจประกอบด้วย ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ และพนักงานสอบสวน

๕. กรมตำรวจควรจัดให้มีการอบรมทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม แก่พนักงานสอบสวนเป็นครั้งคราว

๖. ปรับปรุงสวัสดิการตำรวจให้ดีขึ้นเพื่อให้ทันกับภาวะทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพ ปัจจุบันแม้ว่าทางกรมตำรวจจะจัดให้พนักงานตำรวจทุกคนมีสิทธิที่จะเบิกค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าที่พักอาศัย ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ แต่วิธีปฏิบัติพนักงานตำรวจจะต้องเป็นฝ่ายนำเงินของตนไปจ่ายไปล่วงหน้าแล้วจึงทำใบเบิกเงินจากฝ่ายสวัสดิการภายหลัง วิธีการ

นี่ก่อให้เกิดความลาซาในการเบิกเงินอย่างยิ่ง พนักงานตำรวจบางคนอาจจะต้องไปกู้ยืมเงินจากที่อื่นก่อนและต้องเสียดอกเบี้ยจากเงินที่กู้ยืม ค่าดอกเบี้ยไม่สามารถที่จะนำมาเบิกได้ ผลเสียจึงตกแก่พนักงานตำรวจที่มีรายได้น้อย สำหรับปัญหาเรื่องนี้ควรที่ทางกรมตำรวจจะได้ออกระเบียบหรือคำสั่งให้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นั้นเก็บโดยตรงที่ฝ่ายสวัสดิการกรมตำรวจ เจนคาเลาเรียนบุตรในทางโรงเรียนเก็บมายังกรมตำรวจ แทนที่จะเก็บจากพนักงานตำรวจนั้น เป็นคน นอกจากนี้เรื่องที่พักอาศัยกรมตำรวจควรที่จะจัดให้มีจำนวนบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น

ถ้าสวัสดิการที่ดี ตำรวจมีความเป็นอยู่ดีแล้วจะลดปัญหาการไร้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของพนักงานตำรวจลงได้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้เพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานตำรวจที่ดี ในทุกปีควรที่จะจัดให้มีกองทุนพิเศษให้เป็นบำเหน็จรางวัลความดีความชอบแก่พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานด้วยความสุจริตและให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนได้มากที่สุด เพื่อให้พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ก็มีความภูมิใจและมีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

๗. พนักงานสอบสวนควรที่จะสละเวลาใดเวลาหนึ่งของตนโดยปลอมตนเข้าไปอยู่ในที่ควบคุมหรือห้องขังร่วมกับผู้ต้องหาอื่นในฐานะ เป็นผู้ต้องหาเพื่อเข้าไปศึกษาถึงสภาพของชีวิตจิตใจ ความเป็นอยู่ ความรู้สึกของผู้ต้องหาที่เมื่อพนักงานสอบสวนเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ถ้าสามารถปฏิบัติตามนี้ได้จะช่วยให้ประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ดีขึ้นและยังเป็นการลดความรู้สึกของประชาชนที่ไม่ดีให้ดีขึ้นอีกด้วย

๒. วิธีปฏิบัติ

ขบวนการสืบสวนและสอบสวนตั้งแต่เริ่มจนจนกระทั่งมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีต่อศาล เป็นขบวนการที่ผู้ต้องหาจะต้องเกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนตลอดเวลา ถ้าพนักงานสอบสวนสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ตามกฎหมายได้โดยเคร่งครัดโดยอาศัยหลักเกณฑ์คือความสุจริตและยุติธรรมแล้วผู้ต้องหาจะพบความยุติธรรมได้จาก การสอบสวน แต่โดยที่กฎหมายบางมาตรา

บัญญัติให้เป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นช่องว่างให้พนักงานสอบสวนที่มีจิตใจโน้มเอียงไปในด้านเป็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อประโยชน์ของพรรคพวก อาจใช้ดุลพินิจของศนความที่กฎหมายให้อำนาจไปในทางที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือแก่คดี ดังนั้นจึงสมควรที่จะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทั้งกฎหมายและวิธีปฏิบัติบางประการให้ดีขึ้นและรอบคอบขึ้น

ในระหว่างสอบสวน

๑. การควบคุมผู้ต้องหา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ ให้อำนาจเจ้าพนักงานและศาลในการควบคุมผู้ต้องหารวมกันแล้วนานถึง ๕๑ วัน คือพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมได้นาน ๗ วัน ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งรวมกันแล้วนาน ๔๔ วัน รวมทั้งสิ้น ๕๑ วัน ซึ่งเป็นการควบคุมผู้ต้องหาที่นานเกินสมควร ถ้าปรากฏภายหลังว่าผู้ต้องหาไม่ได้เป็นผู้กระทำผิด ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการถูกควบคุมใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ เท่าที่ปฏิบัติมาไม่มีใครรับผิดชอบโดยถือว่าเป็นคราวเคราะห์ของผู้ต้องหานั้นเองซึ่งเป็นการอยู่ชั่วกรรมอย่างยิ่ง การสอบสวนเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวผู้กระทำผิดนั้นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนโดยตรง ดังนั้นการให้ระยะเวลาอันยาวนานนี้แก่พนักงานสอบสวนในการที่จะให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานเพื่อผู้ต้องหา นั้นเท่ากับเป็นการช่วยให้พนักงานสอบสวนทำงานค้างคางมากขึ้น และเท่ากับเป็นการประกาศความไร้ประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนด้วย และผลเสียจะตกอยู่แก่ผู้ต้องหา ปัจจุบันการกม.นาค. การสื่อสาร วิทยาการ และเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะช่วยพนักงานสอบสวนในการค้นหาและพิสูจน์หลักฐานแห่งคดีก้าวหน้าไปจากเดิมมาก บทบัญญัติมาตรา ๘๗ อาจจะเหมาะสมกับเหตุการณ์ในสมัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งเป็นปีที่ประกาศพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ระยะเวลาทางกันถึง ๕๑ ปี ควรที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขบทบัญญัติบางมาตรา อาทิเช่น มาตรา ๘๗ เสียใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบันและอนาคต บทบัญญัติมาตรา ๘๗ นั้นนอกจากจะเป็นการช่วยให้พนักงานสอบสวนทำงานล่าช้ามากขึ้นเพราะมีเวลาให้ทำนาน แล้วยังทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาอีกด้วย นอกจากนี้มาตรา ๘๗ ยังขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๔ ที่ว่า "ในคดีอาญาผู้ต้องหา

หรือจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม* แต่มาตรา ๘๗ กลับให้เวลาในการสอบสวนนานถึง ๕๑ วัน ซึ่งนับว่าเป็นเวลาที่มากเกินไปเมื่อเทียบกับความเปลี่ยนแปลงในค่านิติวิทยาการต่าง ๆ ในปัจจุบัน และแม้ว่ากฎหมายจะได้อนุญาตให้มีการปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนก็ตาม กฎหมายให้เป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงานหรือศาลที่จะให้มีการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ก็ได้ ซึ่งถ้าผู้ต้องหาได้รับการพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราวแล้วเขาไม่ต้องถูกควบคุมตัวนานถึง ๕๑ วันหรือ นอกจากนี้ในเรื่องการปล่อยชั่วคราวก็ยังมีปัญหาบางประการที่ควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเฉพาะในค่านิติปฏิบัติซึ่งเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจพิจารณาปล่อยชั่วคราวมักจะยึดถือหลักประกันเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาอันเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาที่มีฐานะยากไร้ แมวาระรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๒ วรรค ๓, ๔ จะบัญญัติว่า "คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินความสมควรมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และจะต้องแจ้งเหตุที่ไม่ให้ประกันให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบ

สิทธิที่จะอุทธรณ์คดีค่านิติการไม่ให้ประกันย่อมได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ตามแต่ในทางปฏิบัติถ้าผู้ต้องหาอุทธรณ์คดีค่านิติการไม่ให้ประกันขึ้นเจ้าพนักงานอาจแก้ไคว่าการเรียกหลักประกันของตนไม่เกินสมควรแก่กรณี (เพราะราคาประกันนั้นเจ้าพนักงานส่วนมากมักจะยึดถือปฏิบัติเหมือนกัน) ซึ่งถ้ายังเดือดร้อนผู้ต้องหาเป็นผู้ยากไร้และไม่สามารถหาหลักประกันมาให้ได้หรือถ้าหามาได้โดยที่เขาไปเขามาจากผู้อื่นเขาก็ต้องได้รับความเดือดร้อนมากยิ่งขึ้นหรือ นอกจากนี้หลักทรัพย์ในการนำมาประกันจะต้องมีนายตำรวจรับรอง ถ้าผู้ขอประกันไม่สามารถหานายตำรวจรับรองได้ก็เท่ากับว่าไม่ให้มีการประกัน และบางกรณีพนักงานสอบสวนจะเสนอให้เงื่อนไขให้ผู้ต้องหารับสารภาพเสียก่อนแล้วจึงยอมให้ประกัน เช่น คดีการเล่นการพนัน คดีบางคดีไม่ว่าจะเป็นคดีที่มีโทษหนักหรือคดีเล็กน้อย และไม่ว่าผู้ต้องหาจะเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ถ้าเป็นคดีที่ประชาชนให้ความสนใจผู้ต้องหาไม่ได้รับการให้ประกันตัว

ดังนั้นถ้ากฎหมายแก้ไขเปลี่ยนแปลงระยะเวลาในการควบคุมตามมาตรา ๘๗ ให้สั้นเข้าบางที่ผู้ต้องหาที่ยากไร้อาจจะยอมถูกควบคุมโดยไมต้องเสียค่าเช่าหลักประกันก็ได้แม้ว่าจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวก็ตาม

๒. ป.ว.อ.มาตรา ๘๗ วรรค ๕, ๖ นั้นบัญญัติให้อำนาจศาลที่จะสั่งซึ่งผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหากระทำผิดที่มีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือเกินกว่า ๕๐๐ บาทขึ้นไป จำนวนเงิน ๕๐๐ บาทในปัจจุบันนี้ในอาชญากรรมที่จะนำมาเทียบกับระยะเวลา ๗ วัน หรือ ๔๕ วันตามลำดับได้ เพราะค่าของเงินบาทไทยเมื่อสมัยปี พ.ศ. ๒๔๗๗ สูงกว่าสมัยปัจจุบันมาก การกำหนดจำนวนเงินค่าปรับจึงควรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเสียใหม่ ควรที่จะแก้จาก ๕๐๐ บาท เป็น ๕,๐๐๐ บาท หรือมากกว่านั้น เพื่อให้เหมาะสมกับค่าของเงินที่ลดลง

๓. ปัญหาเรื่องผู้ถูกควบคุมตัวได้รับบาดเจ็บในระหว่างถูกคุมขัง ผู้ต้องหาบางท่านอาจไม่ยอมให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวนในการสอบสวน พนักงานสอบสวนอาจใช้อำนาจในการสอบสวน การใช้กำลังขู่เข็ญบังคับเพื่อให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพซึ่งเกิดขึ้นได้ และในบางกรณีพนักงานสอบสวนอาจไม่ทำการเอง แต่จะชี้ใช้ให้ผู้ต้องขังอื่นซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือถ้าไม่ใช่พวกของตนพนักงานสอบสวนอาจให้สืบจนว่าจะทำสำนวนรูปคดีของผู้ต้องหาให้รูปคดีเบาขึ้นถ้าเขาช่วยเหลือโดยการทำร้ายผู้ต้องขังนั้น ในกรณีที่ผู้ต้องขังใดได้รับบาดเจ็บเขาจะได้รับการตรวจบาดแผล และจะมีการสอบสวนสาเหตุที่ทำให้เกิดบาดแผลซึ่งผลของการสอบสวนจะลงในรูปที่ผู้ต้องหาซึ่งด้วยกันเองทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันเอง โดยที่พนักงานสอบสวนไม่รู้เห็นด้วย ปัญหาเรื่องนี้ฝรั่งเศสแก้ไขโดยวิธีที่ว่าผู้ต้องขังจะต้องถูกคุมขังนาน ๒๔ ชั่วโมง เขามีสิทธิที่จะร้องขอให้แพทย์ตรวจร่างกายได้ ถ้าจะต้องถูกขังต่อไปอีก ๒๔ ชั่วโมง เป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องบอกผู้ต้องขังว่าเขาสิทธิที่จะขอให้แพทย์ตรวจร่างกาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองและให้ความปลอดภัยแก่ผู้ต้องหา แต่ของไทยแพทย์จะมาตรวจร่างกายต่อเมื่อผู้ต้องขังเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บในระหว่างต้องขัง ปัญหาของไทยจะแก้ยากเหมือนกับฝรั่งเศสไม่ได้ เพราะปัจจุบันมีผู้ต้องหาเรื่องแพทยมีไม่เพียงพอกับประชาชนที่เจ็บป่วยยังแก้ไม่ตก ดังนั้นปัญหาเรื่องนี้จึงอาจแก้ไขโดย

- (ก) จัดให้ขังแยกกันตามประเภทของความคิด และลักษณะของผู้กระทำผิด
- (ข) จัดสร้างห้องขังให้มากขึ้นและกว้างขึ้น
- (ค) ถ้ามีการจัดสร้างสถานที่ตำรวจขึ้นใหม่ก็ควรที่จะวางแบบแปลนโดยให้มีห้องขัง

เป็นสัดส่วนและเพิ่มจำนวนห้องขังให้มากขึ้น

๔. ปัญหาเรื่องการควบคุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รัฐธรรมนูญบัญญัติคุ้มครองผู้ต้องหาไว้ใน มาตรา ๓๓ วรรคสุดท้ายว่า "ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคล ผู้ถูกคุมขังก็ดี พนักงานอัยการก็ดี บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขังก็ดี มีสิทธิร้องต่อศาลท้องที่ ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นนั้นให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดง ให้เป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที" นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๕๐ ก็บัญญัติคุ้มครองไว้เช่นเดียวกันคือ "เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกควบคุมหรือขังโดยผิดกฎหมาย หรือถูกจำคุกผิดจากคำพิพากษาของศาล บุคคลเหล่านั้นมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อย คือ

- (๑) บุคคลที่ถูกเขาขังนั้น
- (๒) สามีภรรยา หรือญาติของผู้นั้นหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวของ
- (๓) พนักงานอัยการ
- (๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัศดี

เมื่อได้รับคำร้องดังนั้น ให้ศาลหมายเรียกเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นซึ่งก่อให้เกิดการควบคุม ขัง หรือจำคุก และผู้ที่ถูกควบคุม ขังหรือจำคุกมาพร้อมกัน ถ้าเป็นที่พอใจศาลว่าการควบคุมหรือการขังนั้นผิดกฎหมายหรือการจำคุกนั้นผิดจากคำพิพากษา ก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้นั้นไป"

มาตรา ๕๐ นี้ควรที่จะเพิ่ม "(๕) พนักงานตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครอง" ส่วนจะเป็นพนักงานตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครองระดับใดก็ตามแต่จะเห็นสมควร เพื่อจะได้ควบคุมกันเองได้

วิธีการนี้ Habeas Corpus ของอังกฤษก็ใช้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ทั้งหมดนี้เป็นวิธีการที่จะคุ้มครองให้ผู้ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่จะร้องเรียนต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาปล่อย วิธีการนี้จะเป็นวิธีการที่ดีกว่านั้นถ้าจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบางประการ คือ ควรที่จะให้อำนาจผู้พิพากษาพิจารณาสั่งการไต่ลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้สอด

คล่องกับ ป.ว.อ.มาตรา ๕๐ และรัฐธรรมนูญ และเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่ถูกควบคุมโดยมิชอบ
 ภายกฎหมายจะได้ไม่ต้องได้รับความเสียหายนานชั้น ดังสถาบันกฎหมายที่ว่า "Justitia
 non est neganda non deferenda" "ความยุติธรรมไม่เป็นที่พึงปฏิเสธ
 หรือผัดผ่อน"

๕. ปัญหาการฝากขังคอศาล

ก. การขออำนาจศาลสั่งขังผู้ต้องหาในปัจจุบัน พนักงานสอบสวนมักจะอ้างคอศาล
 ว่าการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นซึ่งศาลมักจะพิจารณาสั่งตามคำร้องขออันทำให้พนักงานสอบสวนไม่
 เร่งรัดที่จะสอบสวนให้เสร็จภายในเวลาอันสมควรมักจะขออำนาจศาลฝากขังไว้จนหมดอำนาจ
 ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับปัญหานี้ควรที่จะมีการแก้ไขเสียใหม่ โดยกำหนดลงไปให้ชัดเจน
 ว่าการทำคำร้องขอฝากขังคอศาลทุกครั้งจะต้องมีหนังสือรับรองจากผู้บังคับบัญชา เรื่องการสอบสวน
 ยังไม่เสร็จ ทั้งนี้เป็นการให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนนั้นควบคุมการปฏิบัติงานของ
 พนักงานสอบสวนนั้น

ข. ผู้ต้องขังตามคำสั่งศาลจะถูกนำตัวไปขังร่วมกับนักโทษอื่นในเรือนจำ สำหรับ
 กรุงเทพมหานครจะถูกนำตัวไปฝากขังยัง เรือนจำพิเศษกลางกรุงเทพมหานคร ส่วนต่างจังหวัด
 จะถูกนำตัวไปฝากขังยัง เรือนจำประจำจังหวัดอันเป็นผลเสียทำให้ผู้ต้องขังที่เป็นผู้บริสุทธิ์ หรือ
 กระทำผิดเพราะความจำเป็น หรือเพราะประมาทหรือไม่เจตนาโดยที่จิตใจที่แท้จริงนั้นอาจจะ
 ไม่เป็นผู้ที่สามารถกระทำความผิดได้ แต่เมื่อถูกนำตัวมาขังปะปนรวมกันกับนักโทษอื่นพฤติกรรม
 และสิ่งแวดล้อมที่ผู้ต้องขังได้พบได้เห็นจะมีผลทำให้ผู้ต้องขังที่มีจิตใจที่เข้มแข็งได้ และอาจจะกลายเป็น
 เป็นอาชญากรได้ในอนาคต ทั้งนี้เพราะถูกเป็นที่เรือนจำแลกเปลี่ยนวิธีการกระทำความผิด นอก
 จากนี้ผู้ถูกคุมขังอาจถูกรังแกข่มเหงจากผู้ต้องขังอื่นหรือนักโทษได้อีกด้วย ทางที่ควรที่จะลดอาชญากร
 ใดบางก็คือการแยกขังระหว่างผู้ต้องขังในระหว่างสอบสวนกับนักโทษ มิให้มีโอกาสได้พบปะกัน
 หรือพูดคุยกันได้ วิธีการนี้ฝรั่งเศสถือว่าเน้น เช่นเดียวกันคือการควบคุมผู้ต้องหาจะต้องควบคุมไว้
 ในสถานกักขังห้ามควบคุมปะปนกับนักโทษ ห้ามผู้ต้องหาแต่งเครื่องแบบนักโทษหรือบังคับให้ทำ
 งาน เพื่อผลทางจิตใจผู้ต้องขังนั่นเอง

๖. หน้าที่การสอบสวน

ก. พนักงานสอบสวนมีอำนาจมากเกินไป คือ การรับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ การจับกุม ควบคุม ฝากขัง รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมทั้งทำบันทึกนั้น พนักงานสอบสวน เป็นผู้ทำแต่ฝ่ายเดียว โดยไม่มีหน่วยราชการอื่นหรือเจ้าพนักงานอื่นทำหน้าที่คอยตรวจสอบ คำสั่งของ พนักงานสอบสวน จริงอยู่ที่ให้พนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาว่าคดีใดควรตั้งฟ้อง คดีใดไม่ควรตั้งไม่ฟ้อง แต่พนักงานอัยการก็พิจารณาจากบันทึกและพยานหลักฐานต่าง ๆ จากพนักงานสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนสามารถที่จะสร้างพยานหลักฐานหรือทำบันทึกรูปคดีให้เป็นไปตามความประสงค์ของตนได้ พนักงานอัยการไม่มีทางที่จะเข้าไปควบคุมได้ ปัญหาที่ควรที่จะแก้ไขโดยให้อำนาจพนักงานอัยการ ที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในกรณีที่มีการร้องเรียนโดยตรงมายังพนักงานอัยการ เพื่อเป็นการให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ตรวจสอบ คำสั่งอำนาจของพนักงานสอบสวนและยังจะเป็น มาตรการที่จะทำให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมและเคร่งครัดอีกด้วย

ข. กฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้ ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อพนักงานอัยการสั่งให้พนักงานสอบสวนสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานสอบสวนอาจจะโยกโย้ไม่สอบสวนเพิ่มเติมหรืออาจจะสอบสวนแต่สอบสวนไปในแนว เดิมที่มุ่งจะมัดตัว ผู้ต้องหา หรืออาจจะกล่าวอ้างว่าพยานที่ต้องการสอบสวนเพิ่มเติม นั้นไม่สามารถหาตัวพบได้ ทำให้พนักงานอัยการต้องยึดถือพยานหลักฐาน เดิมที่พนักงานสอบสวนได้ยื่นไว้ให้แล้วสั่งฟ้องผู้ต้องหา ตามนั้น จึงควรแก้ไขกฎหมายโดยให้พนักงานอัยการทำการสอบสวนเพิ่มเติมเอง โดยไม่ต้องผ่าน พนักงานสอบสวนซึ่งจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงชัดเจนยิ่งขึ้น

ค. พนักงานสอบสวนมักเข้าใจแคบอย่าง เดียวว่าคนมีหน้าที่จะต้องทำการสอบสวน เพื่อให้ได้ผู้ต้องหาถูกฟ้อง ได้มากที่สุด ดังนั้นในการปฏิบัติพนักงานสอบสวนมักจะทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้ มาถึงพยานหลักฐานที่จะผูกมัดผู้ต้องหามากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องหาและจะไม่ทำการสอบสวนพยานหลักฐาน เพื่อจะแสดง ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาเลย ทั้งนี้เพราะพนักงานสอบสวนมักจะยึดถือ เอาผลงานที่ตนสามารถสอบสวนหาพยานหลักฐานผูกมัดผู้ต้องหาได้ในการพิจารณาความดี ความชอบของตน ซึ่งเป็นการ เข้าใจที่ผิดควรที่จะแก้ไขความเข้าใจ เดียวนี้ให้ว่าพนักงานสอบสวน

ที่ที่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่คือพนักงานสอบสวนที่สามารถให้ความเป็นธรรมได้ที่ดีที่สุดแก่บุคคลทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือบุคคลอื่น

ง. ในระหว่างสอบสวน ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะคัดค้านตัวพนักงานสอบสวนและขอเปลี่ยนแปลงสถานที่สอบสวนถ้าคดีที่เกิดขึ้น เป็นคดีระหว่างผู้เสียหายหรือบุคคลอาหาที่มีสิทธิพลในท้องที่นั้นกับผู้ต้องหาที่เป็นชาวบ้านธรรมดา คดีเช่นนี้ผู้ต้องหาจักจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เพราะอาจมีการใช้อิทธิพลบีบบังคับให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบค้ำทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับความเป็นธรรมเพียงพอหรือในกรณีที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับคดี กรณีเช่นนี้ชอบที่ผู้ต้องหาจะทำการร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปเพื่อขอเปลี่ยนแปลงสถานที่สอบสวนหรือเปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวน หรืออาจร้องเรียนโดยตรงไปยังกองปราบปรามเพื่อให้พนักงานสอบสวนกลางประจำกองปราบปรามทำการสอบสวนโดยตรง

จ. โดยที่ไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับใดที่ว่าการสอบสวนผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาต้องแยกกัน ดังนั้นในบางครั้ง เพื่อประหยัดเวลาหรือเมื่อเห็นว่าผู้ต้องหาได้เป็นผู้ร้ายหรือ เป็นโจรหรือเป็นบุคคลที่มีประวัติไม่ค้ำน่าเกรงขาม และเพื่อประโยชน์แก่คดีแล้วพนักงานสอบสวนมักจัดให้มีการสอบสวนร่วมกันในเวลาเดียวกัน ซึ่งผลเสียจะตกแก่ผู้ต้องหาเพราะพยานมักให้การคล้อยตามผู้เสียหาย และอาจทำให้ผู้ต้องหาให้การไขว่เขวไปอื่นทำให้พนักงานสอบสวนนั้นใจว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริง ดังนั้นการที่จะออกเป็นกฎข้อบังคับว่าการสอบสวนผู้เสียหาย หรือพยาน หรือผู้ต้องหาจะต้องแยกกัน

ฉ. ในการสอบสวน พนักงานสอบสวนมักจะไมยอมให้บุคคลอื่นเข้าร่วมในการฟังการสอบสวนด้วยเพราะเกรงว่าจะก่อความยุ่งยากในการสอบสวนถึงถ้าเป็นเช่นนั้นก็ชอบที่พนักงานสอบสวนจะขอให้ผู้เห็นออกจากห้องสอบสวนได้ แต่การสอบสวนที่พนักงานสอบสวนไมยอมให้ผู้อื่นที่มีส่วนได้เสียกับผู้ต้องหา เช่น ทนายความหรือญาติพี่น้อง เข้าร่วมฟังการสอบสวนนั้นเป็นผลเสียแก่ผู้ต้องหา ถ้าผู้หาคนนั้นไม่มีความรู้หรือไหวพริบเพียงพออาจจะทำให้ผู้ต้องหาให้การคล้อยตามคำถามนำของพนักงานสอบสวน นอกจากนั้นปัญหาเรื่องระบบการให้กำลังบีบบังคับผู้เสียหายอาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งการที่จะได้มีการแก้ไขโดยออกเป็นระเบียบข้อบังคับว่าในระหว่างสอบสวนทนายความหรือญาติพี่น้อง

ของผู้ต้องหาจะ เขารวมถึงการสอบสวนด้วยก็ได้ กฎหมายอังกฤษ กฎหมายอเมริกา ให้สิทธิแก่ทนายความที่จะให้การแทนผู้ต้องหาได้โดยที่ผู้ต้องหาไม่ต้องการ เลยกก็ได้

๗. การบันทึกข้อความ

ก. หลักฐานสำคัญที่ชี้พิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาอันหนึ่งคือบันทึกการจับกุมผู้ต้องหาโดยที่ตำรวจที่จับกุมจะ ทำบันทึกขณะจับกุมโดยการแจ้งขอหาแก่ผู้ต้องหาแล้วจะถามผู้ต้องหาว่าจะรับหรือปฏิเสธ ผู้ต้องหาที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือหวาดกลัว หรือถูกทำร้ายร่างกายมักจะยอมลงชื่อรับสารภาพในบันทึกการจับกุมนั้น แต่ในภายหลังการสอบสวนผู้ต้องหาจะให้การปฏิเสธแต่ในระ เปรียบการปฏิบัติงานของกรมอัยการมีระ เปรียบว่าให้ยึดถือคำให้การ ของผู้ต้องหาในระหว่างถูกจับ เป็นหลักในการพิจารณาฟ้องผู้ต้องหาซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาได้ การที่จะยกเลิกวิธีปฏิบัติในเรื่องการบันทึกการจับกุมเสีย โดยให้มีการบันทึกการสอบสวนต่อเมื่อได้มีการสอบสวนหรือเมื่อจะ ทำสำนวนเพื่อส่งยังพนักงานอัยการ

ข. การบันทึกข้อความบางครั้งพนักงานสอบสวนจะแต่งคำให้การ ของผู้ต้องหา เสียใหม่ เพื่อให้ข้อความที่เป็นผลดีในการฟ้องร้องต่อไป คำให้การนั้นอาจจะขัดกับความ เป็นจริงก็ได้แก่ผู้ต้องหาไม่ทราบ จึงควรที่จะให้ทนายความลงนามกำกับคำให้การนั้น ๆ ถ้าผู้ต้องหามีทนายความ อยู่ควย

ค. บันทึกคำให้การพยาน เมื่อพนักงานสอบสวนทำรายงานบันทึกคำให้การพยานแก่มิได้ให้ผู้ต้องหาลงนามกำกับคำพยาน เมื่อคำพยานชั้นต้นกล่าวบางครั้งคำให้การนั้นไม่ตรงกับคำให้การที่ผู้ต้องหาได้ทราบมา (อาจจะ เป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง) ทางที่ถูกแล้วทุกครั้งที่ทำบันทึกคำพยานควรที่จะอ่านให้ผู้ต้องหาหรือทนายความฟัง และให้ เขา ลงนามกำกับคำพยานนั้นเพื่อ ป้องกันการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภายหลัง

๘. ปัญหาเรื่อง การขอพบและปรึกษาทนายความ ปัจจุบันทั้ง รัฐธรรมนูญไทยและระเบียบข้อบังคับกรมตำรวจตามมติสนธิสัญญาของผู้ต้องหาในการที่จะขอปรึกษาทนายความเป็นการ เฉพาะตัวได้ในระหว่างสอบสวน เรื่องการปรึกษาทนายนี้ เป็นเรื่องที่ให้ประโยชน์อย่างมากต่อผู้ต้องหา ดังนั้นสิทธิในเรื่องนี้จึงควรที่จะได้มีการคุ้มครองและ เผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน

ปัจจุบันการดำเนินการช่วยเหลือทางกฎหมาย (Legal Aid) มีหลายสถาบัน เช่น สมาคมทนายความแห่งประเทศไทย สมาคมบัณฑิตรัฐบาลทางกฎหมาย ोजั้จัดหาทนายความเพื่อช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนที่ยากจน มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักอบรมเนติบัณฑิตยสภา ฯลฯ นักศึกษากฎหมาย ोजั้จัดให้มีการแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายหรือช่วยจัดหาทนายความให้แก่ผู้ที่ยากจน แต่เท่าที่ปรากฏมาทนายความจะช่วยเหลือเฉพาะการต่อสู้คดีในชั้นศาลแต่ในระหว่างการสอบสวนทนายความจะไม่คอยสนใจให้ความช่วยเหลือ ผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองตามข้อนี้จึงมักจะ เป็นผู้ต้องหาที่มีฐานะ ที่พอที่จะจัดหาทนายความส่วนตัวได้ แต่ผู้ที่ยากจนกลับไม่ได้รับความช่วยเหลือ ทั้งนี้ในเรื่อง Legal Aid นี้ควรที่จะให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการเสียเองโดยการจัดหน่วยงานขึ้นต่อกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง อาจจะ เป็นกระทรวงยุติธรรม หรือ กระทรวงมหาดไทย หรือสำนักงานกฤษฎีกา โดยให้มีสำนักงานประจำตามจังหวัดใหญ่ ๆ ที่จะ เป็นศูนย์กลางที่จังหวัดใด ก็ยังสามารถมาขอความช่วยเหลือได้ หรือจะจัดให้มีประจำทุกจังหวัดก็ได้ และมีทนายความหรือนักกฎหมายในฐานะข้าราชการประจำทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนในการให้คำแนะนำปรึกษาหรือว่าความให้โดยไม่คิดมูลค่า นอกจากนี้ควรที่จะจัดให้มีการเผยแพร่ถึงสิทธิของผู้ต้องหาในการขอปรึกษาทนายความในระหว่างสอบสวนได้ และให้ถือว่า เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะแจ้งให้ใหญ่ของผู้ต้องหาว่า เขามีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความเป็นการส่วนตัวได้ ดังเช่น ที่รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาบัญญัติไว้

๕. กรณีที่ปรากฏภายหลังว่าผู้ต้องหาไม่ก่อกระทำผิดจริงก็ควรที่รัฐจะกำหนดค่าสินไหมทดแทน และค่าเสียหายชดเชยแก่ผู้ต้องหา เช่นเดียวกับผู้ต้องหา ในคดีอาญาซึ่งได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญในการที่เขามีสิทธิจะได้รับค่าทดแทนและสิทธิต่าง ๆ ที่ต้องเสียไปเพราะผลจากคำพิพากษา ถิ่นถ้าปรากฏภายหลังว่าเขามีได้ เป็นผู้กระทำผิด

ขอเสนอแนะทั้งหมดนี้ เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัว มิถุ่ถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขไ้ไ่ข้าง ก็จะเป็นผลดีต่อพนักงานสอบสวน ผู้ต้องหา และประชาชนทั่วไป

ผู้เขียน เขียน เรื่องนี้มี ชาวจะมีเจตนาใจที่มุ่งงานสอบสวนและช่วยเหลือผู้ต้องหา แต่เขียน เพราะ เชื่อในหลักสิทธิมนุษยชนว่าทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดในสังคมต่างก็พึงจะมีสิทธิบางประการของตนอยู่บ้าง ผู้ต้องหาบางคนอาจมีจิตใจชั่วร้าย มีต้นกำเนิดเป็นผู้ร้าย บางคนกระทำผิดเพราะประมาท บางคนกระทำผิดเพราะสภาพแวดล้อมบังคับ บางคนกระทำผิดโดยไม่เจตนา บางคนตกเป็นผู้ต้องหาเพราะถูกใส่ความ จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนโดยตรงที่จะสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายในการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง เพื่อลงโทษผู้กระทำผิดที่แท้จริงโดยอาศัยหลักความสุจริตและยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ลงโทษความยุติธรรมถึงสุภาวติกฎหมายที่ว่า "ปล่อยผู้กระทำผิด ๑๐ คนยิ่งดีกว่าลงโทษผู้บริสุทธิ์เพียงคนเดียว"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย